

А. Ю. БАБАСКІН,
доктор юридичних наук

**ВСЕУКРАЇНЬСКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ**

**«ЗОБОВ'ЯЗАЛЬНІ ВІДНОСИНИ В АСПЕКТІ РЕКОДИФІКАЦІЇ
ЦИВІЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ:
ПЕРСПЕКТИВИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ»
(м. Київ 22 листопада 2021 р.)**

22 листопада 2021 р. в Інституті держави і права імені В. М. Корецького НАН України відбулася всеукраїнська науково-практична конференція *«Зобов'язальні відносини в аспекті рекодифікації Цивільного кодексу України: перспективи правового регулювання»*. Конференція проводилася в режимі онлайн у зв'язку з посиленням протиепідеміологічних заходів в Україні. Учасників всеукраїнської науково-практичної конференції урочисто привітав завідувач відділу проблем цивільного, трудового та підприємницького права Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України, доктор юридичних наук **А. Ю. Бабаскін**, який побажав усім учасникам творчого натхнення, успіхів і досягнень на науковій ниві. У своєму вітанні він звернув увагу учасників науково-практичної конференції на таке. Положення Цивільного кодексу України (2003) (далі – ЦК України), присвячені правому регулюванню зобов'язальних відносин, пройшли перевірку часом, практикою їх застосування (насамперед судами, у т. ч. ЄСПЛ) та об'єктивною доктринальною оцінкою. Інтереси стабільності правового регулювання суспільних відносин у сфері цивільного обороту в Україні вимагають збереження ролі ЦК України як основного кодифікованого акта в системі цивільного законодавства України та дбайливого збереження на майбутнє більшої частини його норм. Поряд з тим з дати введення в дію ЦК України минув уже значний період часу, протягом якого в країні відбулися важливі економічні, соціальні та політичні перетворення в умовах євроінтеграції, які не набули в ЦК України належного відображення, оскільки більшість змін, внесених до ЦК України за цей час, мали загалом фрагментарний і ситуативний характер. Водночас практика застосування норм ЦК України судами показала, що частина положень ЦК України, присвячених правому регулюванню зобов'язальних відносин, потребує доповнення та деталізації, відсутність яких не може сама по собі бути заповнена судовим тлумаченням, від чого безпосередньо залежить якість правового регулювання зазначених правовідносин. Розвиток сучасної ринкової економіки, зокрема фінансових ринків, потребує від національного законодавця адекватного рівня регулювання цивільних правовідносин, що вимагає оновлення цивільного законодавства

України (його рекодифікації) з урахуванням потреб адаптації норм цивільного законодавства України до норм актів законодавства Європейського співтовариства та його гармонізації з модельними правилами європейського приватного права. Цим і визначаються основні цілі та напрями оновлення цивільного законодавства України.

В основу формування таких цілей і напрямів були покладені ідеї науковців і практиків щодо системного (а не фрагментарного) оновлення ЦК України. Саме це вбачається зі змісту Концепції оновлення Цивільного кодексу України, підготовленого членами робочої групи, утвореної постановою Кабінету Міністрів України «Про утворення робочої групи щодо рекодифікації (оновлення) цивільного законодавства України» від 17 липня 2019 р. № 650, та тих завдань, що були поставлені перед членами робочої групи у п. 4 цієї постанови. В умовах триваючого процесу рекодифікації (оновлення) цивільного законодавства України зростає не тільки роль наукового середовища як розробника національної доктрини цивільного права, а й роль науково-практичних конференцій, у процесі яких відбувається обмін думками науковців і практиків щодо цілей та напрямів сучасного розвитку цивільного законодавства України.

Першим на конференції виступив завідувач відділу проблем цивільного, трудового та підприємницького права Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України, доктор юридичних наук **А. Ю. Бабаскін** з доповіддю «Особливості правового регулювання договору платіжного рахунку у цивільному законодавстві України». Він зосередився на змінах до ЦК України, внесених Законом України «Про платіжні послуги» від 30 червня 2021 р. № 1591. На думку А. Ю. Бабаскіна, враховуючи місце розташування пар. 3 гл. 72 ЦК України у структурі Кодексу та норм ч. 3 ст. 1076-9 ЦК України, які передбачають субсидіарне застосування до відносин сторін у зв'язку з відкриттям, обслуговуванням і закриттям платіжного рахунку положень пар. 1 гл. 72 ЦК України, можна дійти висновку, що договір платіжного рахунку є видом договору банківського рахунку, які співвідносяться як вид та рід.

Професор кафедри цивільного права Навчально-наукового юридичного інституту ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», доктор юридичних наук **А. В. Коструба** зосередився у своєму виступі на аналізі приватно-правових аспектів формули тлумачення змісту договору. В своєму виступі доповідач, зокрема, зазначив, що тлумачення змісту правочину передбачає диференціацію та єдність загальних вимог до тлумачення норм права і специфіку індивідуального правового регулювання суспільних відносин, в основі якого договір. Старший науковий співробітник відділу проблем цивільного, трудового та підприємницького права Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України, кандидат юридичних наук **М. В. Венецька** у своїй доповіді піддала аналізу проблеми практики застосування гарантії як способу забезпечення виконання зобов'язань, у якій

обґрунтувала потребу внесення уточнень до ст. 560 ЦК стосовно того, що гарантією може забезпечуватись лише грошове зобов'язання. Доповідь старшого наукового співробітника відділу проблем цивільного, трудового та підприємницького права Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України, кандидата юридичних наук **І. Ф. Севрюкової** була присвячена проблемі визначення принципу гласності (публічності) іпотеки у цивільному законодавстві України. Доповідач доводить, що зміст законодавчих положень стосовно деяких основних принципів іпотечних правовідносин потребує зміни та доопрацювання. У доповіді наукового співробітника відділу проблем цивільного, трудового та підприємницького права Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України, кандидата юридичних наук **О. М. Моляко** були розкриті актуальні проблеми укладення та виконання договорів оренди нерухомого майна. Свою доповідь старший науковий співробітник відділу проблем цивільного, трудового та підприємницького права Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України, ректор Київського університету права НАН України, кандидат юридичних наук **Ю. Л. Бошицький** присвятив викладенню результатів наукового дослідження широкого спектра питань оптимізації регламентації та вивчення правової охорони інтелектуальної власності в Україні. Заступник директора Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України, член-кореспондент Національної академії правових наук України **В. П. Назребельний** виступив з доповіддю, яка була присвячена проблематиці змісту доктринального тлумачення категорії «публічний порядок» при визнанні та виконанні в Україні рішень іноземних арбітражних судів.

Запам'яталися й інші доповіді, присвячені проблематиці науково-практичної конференції. Так, доповідь аспіранта Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України **О. П. Волошиновича** була присвячена проблемам зловживання правами кредитора при реалізації права на позасудове звернення стягнення на предмет іпотеки. У доповіді аспіранта Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України **І. В. Плавіча** був наданий глибокий аналіз генези розвитку договору позики у римському приватному праві та визначенні його впливу на правове регулювання договору позики за цивільним законодавством України, а доповідь аспіранта Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України **Т. Г. Д'яченко** була присвячена аналізу правового регулювання залучення банківського вкладу із видачею цінного паперу у цивільному законодавстві України. Учасниця науково-практичної конференції **С. І. Цуркан** у доповіді зосередилася на прогалинах, які існують у правовому регулюванні договору про утримання від вчинення конкурентних дій. Своєю чергою учасники конференції **І. Ю. Ніколаєв** і **М. П. Ходаківський** торкнулись у своїх доповідях аналізу правових вимог до започаткування та провадження будівельної діяльності у формі державно-приватного партнерства та результатів дослідження інформації як об'єкта цивільних прав відповідно. А. В. Дзяткевич присвятила свої

тези правовому аналізу сучасних передумов виникнення інституту банкрутства фізичної особи в Україні. Доповідь учасника конференції **О. М. Костенка** була присвячена проблемам нормативно-правового регулювання процедур зовнішнього незалежного оцінювання. Завершила конференцію **М. П. Дибань** доповіддю «Підстави відмови в укладенні трудового договору: цивільно-правовий аспект».

Захід відбувся у атмосфері жвавої доброзичливої дискусії та продуктивного обміну досвідом науковців і практиків. За результатами всеукраїнської науково-практичної конференції видано збірник наукових праць.